

POZICIJA

Dėl Europos Komisijos 2017 m. kovo 1 d. Baltosios knygos dėl Europos ateities

2017 m. kovo 1 d. Europos Komisija paskelbė Baltąją knygą, kurioje aptariami pokyčių ateinančių dešimtmetį veiksniai ir pristatomi įvairūs Europos galimos raidos iki 2025 m. scenarijai. Tokiu būdu EK inicijuoja viešus debatus dėl ES ateities.

EK pateikia 5 scenarijus: 1) ES tęsia esamą darbotvarkę; 2) ES veikia tik užtikrinant bendrąją rinką; 3) ES suteikia galimybę susitariančioms valstybėms narėms drauge nuveikti daugiau konkrečiose srityse; 4) ES siekia vienose politikos srityse nuveikti daugiau, kitose – mažiau; 5) ES visose politikos srityse veikia daugiau bendromis jėgomis. Visi scenarijai turi tą pačią prielaidą – 27 valstybės narės toliau veiks išvien kaip Sąjunga. Scenarijai vertinami pagal poveikį 5 politikos sritims: a) bendroji rinka ir prekyba; b) ekonominė ir pinigų sąjunga; c) Šengeno erdvė, migracija ir saugumas; d) užsienio politika ir gynyba; e) ES biudžetas; taip pat įvertinamas pajėgumas įgyvendinti iškeltus tikslus.

Lietuvos pramonininkų konfederacija teigiamai vertina EK iniciatyvą pradėti diskusijas dėl ES ateities. ES projektas turi būti tęsiamas, tobulinamas ir pritaikomas pagal besikeičiančius lūkesčius. Laisvas prekių, paslaugų, kapitalo ir asmenų judėjimas vieningoje rinkoje, tuo pačiu užtikrinti atviri ir saugūs prekybiniai santykiai – tai ES suteikiamos vertybės, sudarančios geriausias sąlygas įmonėms veikti: kurti darbo vietas, inovacijas ir plėstis.

LPK nuomone, ES turėtų ir toliau būti tokia vieta, kuri sudarytų geriausias sąlygas dirbti, mokytis, keliauti, vystyti verslą ir investuoti. Įvertinus visus EK siūlomus scenarijus, manytina, kad nei vienas siūlomas variantas Lietuvos verslo interesų pilnai neatitinka dėl turimų trūkumų.

Lietuvos pramonei ir verslui svarbu, kad ES iki 2025 m. vystytųsi taip, kad dominuojantys būtų šie LPK požiūriu svarbiausi aspektai:

- Bendroji rinka:
 - o Turi būti siekiama visiškai užtikrinti bendrosios rinkos veikimą.
 - o Turi būti sudarytas mechanizmas, kaip efektyviai šalinti kliūtis, kurios trukdo bendrosios rinkos veikimui.
 - o Sprendimai, nustatantys vieningas taisykles, reikalingas užtikrinti bendrosios rinkos veikimą, turėtų būti priimami tik tuomet, kai tai reikalinga.

- Pramonės politika:
 - o ES turėtų patvirtinti atnaujintą Europos pramonės politiką, apimančią ne tik pramonę, bet ir paslaugas, skirtą skatinti inovacijas, skaitmeninimą, technologijų diegimą.
 - o Formuojant pramonės politiką didelis dėmesys turi būti skiriamas ir atitinkamai darbo, socialinei politikai bei švietimui, kadangi dėl skaitmeninimo ir technologijų neišvengiamai bus reikalingi pokyčiai darbo rinkoje.
 - o Siekiant užtikrinti patrauklesnes energijos kainas, ES turėtų tęsti bendros Europos energetikos rinkos vystymąsi ir didesnę integraciją.
- Ekonominė ir pinigų sąjunga:
 - o Eurozona turi būti stabili ir gebanti įveikti vienos ar daugiau šalių ekonomikų kritimus, leidžianti šalims įgyvendinti struktūrines reformas, tačiau tuo pačiu nedidinti mokestinės naštos.
- Tarptautinė prekyba:
 - o ES ir toliau turėtų aktyviai siekti dvišalių ir daugiašalių prekybinius santykius reguliuojančių sutarčių sudarymo.
 - o Tuo pačiu ES turi užtikrinti tinkamą ir efektyvų prekybos apsaugos mechanizmą, kad būtų išlaikyta sąžininga konkurencija.
- ES biudžetas ir pajėgumas įgyvendinti tikslus:
 - o Sanglaudos politika turėtų būti formuojama pagal investavimo ir konkurencingumo kriterijus, taip pat įvertinus reikalingus struktūrinius pokyčius. Tuo pačiu sanglaudos politika turi būti atnaujinama, supaprastinant jos įgyvendinimo procedūras.
 - o Turėtų būti tobulinamas teisės aktų priėmimo procesas, kuris šiuo metu yra per ilgas, nelankstus ir neefektyvus, neužtikrinantis prisitaikymo prie greitai besikeičiančių aplinkybių, sprendimai turi būti priimami įtraukiant suinteresuotas šalis, išklausant jų nuomonę.
 - o ES reguliavimo visose srityse turėtų būti tiek, kiek reikia. Sprendimai dėl reguliavimo priimami atlikus detalių įvertinimą pagal šalis, ne apibendrinant, kadangi sprendimai, kurie tinka didelėms valstybėms, gali būti žalingi mažoms. Kur įmanoma, reikėtų atsisakyti detalių procedūrų, sudaryti sąlygas naujų verslo modelių vystymuisi, inovacijoms.
- Socialinė politika:
 - o ES neturėtų kurti reguliavimo, norint užtikrinti darbo vietų kūrimą. Turi būti gerbiamos šalims narėms suteiktos kompetencijų sritys, paliekant laisvę privačioms iniciatyvoms veikti.

Kitos politikos sritys – užsienio saugumas ir gynyba, Šengeno erdvė, piliečių saugumas, migracija – yra taip pat ne mažiau svarbios. Šiose srityse, LPK nuomone, tam tikra apimtimi yra reikalingas vieningas visų valstybių-narių veikimas, kadangi neužtikrinus saugaus pagrindo, bus prarandamas verslo aplinkos stabilumas, reikalingas efektyviai verslo veiklai.

Manome, kad dabar yra tinkamas metas diskutuoti dėl ES ateities ir išsikelti ambicingus tikslus. Tik svarbu tuos tikslus kelti tose srityse, kuriose bus sukuriama apčiuopiama pridėtinė vertė dėl veikimo kartu ir kalbėjimo vienu balsu. Taip pat negalima pamiršti efektyvios komunikacijos apie sprendimus ir pokyčius – ES piliečiai turi jaustis įtraukti į ES veiklą ir sprendimus.

2017 m. birželio 6 d.